

محیط زیست طبیعی از دیدگاه حکمت متعالیه

□ دکتر سید مصطفی محقق داماد

استاد دانشگاه شهید بهشتی

واژه اکولوژی که در دهه‌های اخیر ابعاد وسیعی و بخشها و انشعابات گوناگونی یافته و در رسانه‌های گروهی مکرراً بکار می‌رود، کمتر از صد سال است که معنای زیست‌شناسی بخود گرفته است.^۱

این واژه از ریشه یونانی ایکس^۲ بمعنای خانواده و لوگوس^۳ بمعنای دانش چیزی برگرفته می‌باشد، و بنابراین اکولوژی یعنی عملی که راجع به امور حیاتی و ضد حیاتی پیرامون هر موجود زنده بحث می‌کند. اکولوژی شامل دانش تدبیر و اداره طبیعت بطور کلی، و همچنین اجزاء خاص طبیعت و نحوه بهم پیوستگی و وابستگی آنها به یکدیگر و اینکه چگونه آنها با هماهنگی یکدیگر یک مجموعه را تشکیل داده‌اند، نیز می‌شود. و به دیگر سخن اکولوژی دانشی است که در فهم جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، و همچنین اینکه جهان چه تأثیری بر ما می‌گذارد، ما را یاری می‌دهد، و از همین نظر است که رابطه بسیار تنگاتنگی با فلسفه خواهد یافت.

فلسفه طبیعت بمعنای اندیشیدن انسان در پدیده‌های جهان و بهره‌مندی او از این معرفت، در رفع نیازهای روحی از رهگذر درک جمال و زیبایی، تاریخی دراز دارد و به صدها سال پیش از افلاطون و ارسطو بر می‌گردد. ذکر این نکته هم‌خالی از اهمیت نیست که مطالعه در تاریخ

چکیده

مردم عامه چنین می‌پندارند که فلسفه موضوعی کاملاً جدا از زندگی روزمره است. وقتی گفته می‌شود فیلسوف، شخصی در نظرشان می‌آید که از زندگی عادی و معمولی کاملاً فاصله گرفته و در معنای متعالی وجود فکر می‌کند. واقعیت این است که هر چند این پندار دور از حال مردم کوچه و بازار تا حدودی جای گرفته ولی علاوه بر آنکه پیشینه فکر فلسفی آن را تأیید نمی‌کند سیره عملی و علمی فیلسوفان گذشته و معاصر نشان می‌دهد که کاملاً درگیر مسائلی بوده و هستند که برای زندگی روزانه ما اهمیت و با آن تماس مستقیم و یا غیرمستقیم دارد.

درست است که فیلسوف درباره هستی بطور کلی می‌اندیشد، ولی جای انکار نیست که بخش عمده‌ای از دل مشغولی او در مورد هستی جهان و انسان و جایگاه او و ارتباط کل هستی با اوست.

کلیدواژگان

محیط زیست؛	اکولوژی؛
طبیعت؛	مراتب هستی؛
وحدت هستی؛	حیات طبیعت؛
حشر طبیعت.	

۱. پوپکین و استرول، ۱۹۸۱، ص ۱۴.

2. Oikos.

3. Logos.